

lymitanus (6) vocat hoc Sacrificium, *hostiam propitiacionis*. Augustinus inquit: (7) »pro valde bonis actiones gratiarum sunt; pro non »valde malis (loquitur de defunctis) propitiaciones sunt.« Leguntur similia in aliis Patribus.

Verum quod ad defunctos attinet, praeclarum extat testimonium in lib. II. Machab. cap. 4. nempe: »facta collatione (Iudas) duodecim »millia dragmas argenti missit Hierosolymam offerri pro peccatis mortuorum Sacrificium,« cer. Quo testimonio commendari Sacrificium pro mortuis oblatum, scribit Augustinus. (8) Cuius auctoritatem quanti Nouatores ipsi et hac super re faciant, fauste feliciterque nos experti sumus in colloquiis cum Nouatore quodam per mensem ferme habitis: quem modo catholicum, et agnoscunt, et mirantur, qui variis eum implicarum erroribus dolebant.

Adparet insuper praxis haec pro mortuis offerendi sacrificia ex Liturgiis Basiliana et Chrysostomiana; ex *dyptichis*, quae olim Sacrificiū tempore legebantur; atque ex illustribus exemplis Episcoporum ac Sacerdotum precantium ac offerentium in Constantini funere; Ambrosii sacrificantis pro anima fratris sui Satyri, aliorumque.

Tertiae demum propositionis prima pars abunde probatur ex Concilio Tridentini doctrina, ubi ait: (9) »Missas illas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, non propterea Sancta »Synodus vt priuatas et illicitas damnat, sed probat atque commendat; siquidem ille quoque Missae vere communes censi debent, »partim quod in eis populus spiritualiter communicet, partim quod »publico Ecclesiae ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.«

Quoniam vero hanc Tridentini doctrinam sacrilege ille ridet, alia argumentatione firmanda illa est, ac propositio demonstranda. Hac nempe: si illicitae priuatae Missae forent, id esset, quia illis, vel Christi praeceptum violaretur; vel intrusa consuetudo Veterum institutis, ac traditionibus esset; vel profanaretur ministerium ecclesiasticum: hae enim sunt haereticorum praecipuae calumniae aduersus Tridentini, seu Ecclesiae doctrinam: atqui nulla harum rerum euincit illegitimas esse Missas priuatas.

Principio siquidem nullum in Scripturis inuenitur praeceptum, vt Sacerdotes publice tantum offerant. Deinde: vt fuit liberum fidelibus

(6) Catech. v.

(7) In Enchir. cap. xc.

(8) In lib. de Cura pro mortuis gerenda, cap. 1. (9) Sess. XXI. cap. 6.

bus ad communionem accedere, vel ab ea abstinere; ita liberum Sacerdotibus fuit semper publice, aut priuatim offerre; vt constat ex factis Marcelli Papae rem diuinam in domo Lucinae peragentis; aliorumque. Quae quidem facta etiam ostendunt in praeclaudatis Sacrificiis neminem, Sacerdotibus exceptis, communicasse.

Demum: quotiescumque offertur Deo verum perfectumque Sacrificium, quo ipsi debitus redditur cultus, quo celebratur Sanctorum memoria, quo pax, venia, requies, omniaque bona fidelibus vitis atque defunctis impetrantur, non profanatur certe, sed summo potius honore adficitur ministerium sacerdotale: quae omnia in Missae Sacrificio adinueniri ex dictis habetur.

Secunda propositionis pars traditur quoque a Patribus Tridentinis his verbis: (10) »ceremonias adhibuit pia mater Ecclesia, vt »mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque »id genus multa, ex Apostolica disciplina et Traditione; quo et maiestas tanti Sacrificii commendaretur, et mentes fidelium per haec »visibilia religionis et pietatis signa, ad rerum altissimarum quae in »hoc Sacrificio latent, contemplationem excitarentur.«

Qui ergo sacras Missae ceremonias, ritusque quibus ad inuisibilia cognoscenda et amanda veluti manuducimur, insectantur, ii pietatem omnem et religionem abnegarunt: quaecumque enim, in huius Mysteriorum celebratione fiunt, vel Christi passionem in mentem reuocant, vel corporis mystici dispositionem allegorice denotant, vel deuotionem et reuerentiam, qua hoc Sacramento vtendum est, tropologicè significant, vt docet S. Thomas. (11)

CAPVT XII.

Nouatorum erroribus detectis, eorum argumentis fit satis.

Nullum e Christianis, qui Manichaeismo aut Berengariano errore non laborarit, ante XII. seculum negasse Eucharistiam esse verum nouae legis Sacrificium, indubitata nobis res est. Waldenses autem damnasse Ecclesiam Romanam, quod credat, Eucharistiam esse verum nouae legis Sacrificium, omnes ferme Recentiores haeretici contendunt: sed id fingunt illi gratis, vt inter Christianos seculi XII. erroris sui patronos inueniant; vti demonstrat Iuennus.

(10) Sess. XXII. cap. 5. (11) III. Part. q. LXXXIII. art. 5.

nus. (1) Dubitatum insuper a quibusdam est, an Ioannes Hus Missae Sacrificii hostis fuerit; verum extra controuersiam modo positum est, eum in eiusmodi Dogmate ab Ecclesiae Fide non dissensisse.

Hoc itaque fixum omnibus, Lutherum Eucharistico Sacrificio infensissimum indixisse bellum. In formula siquidem Missae quam anno 1525. pro Ecclesia Wirtembergensi edidit, oblationem Missae vocat *Abominationem*. Quem errorem sequutus est Zuinglius, Missam penitus apud Helueticos abrogans, tamquam quae peracto in Cruce Sacrificio maxime esse iniuriosa. Idem apud Geneuenses egit Caluinus, diligentissime cauens ne in Sacramentorum formula Oblationis nomen adpellaretur, neque vim aliquam *propitiationis* in Missa esse dicens. Quod deinceps Caluinistae omnes, ac Lutherani curarunt priuatas propterea Missas in quibus Populus non communicat, abusus et nefariae superstitionis damnantes in Augustana Confessione anni 1530. et in reformata anni 1540.

Quae vero in suorum errorum auxilium producant argumenta, haec potissimum sunt. Aduersus primam et secundam propositiones arguunt primo: per Sacrificium in pane et uino, quod in Communione Romana offertur, summa irrogatur iniuria Sacrificio, quod Christus in Cruce obtulit; perinde enim est ac si cruentum Christi Sacrificium non satis ad humani generis redemptionem fuisset: at Dogma huiusmodi tamquam maxime impium damnat Paullus ad Hebr. 10. scribens: *in qua voluntate (aeterni Patris) sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu semel. Et omnis quidem Sacerdos praesto est quotidie ministrans, et eandem saepe offerens hostias, quae numquam possunt auferre peccata. Hic autem vnus pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei. Vna enim oblatione consumit; maui in sempiternum sanctificatos. Vbi autem horum remissio, iam non est oblatio pro peccato:* ergo.

Secundo: Christus non temporali, sed aeterno fruatur Sacerdotio ex Paulo ad Hebr. vii. scribente: *et alii quidem plures facti sunt Sacerdotes; ideo quod morte prohiberentur permanere, hic autem eo quod maneat in aeternum, sempiternum habet Sacerdotium:* ergo nulli Sacerdotes sunt, qui Christo in Sacerdotio successerint; proindeque nec qui verum Sacrificium in noua lege offerre valeant.

Tertio: definitur Sacrificium: *oblatio rei sensibilis cum illius*

(1) Dissert. v. de Euchar. quaest. 1. cap. 1.

immutatione facta Deo, et legitima institutione in signum supremi illius in creata omnia domini: atqui isthaec non conueniunt Eucharistiae: ergo.

Quarto: Iustinus (2) recitato Malachiae vaticinio, inquit: Eucharistiam, de qua illud intelligit, esse memoriam passionis Domini, et gratiarum actionem. Tertullianus (3) adserit: *simplicem orationem esse Sacrificium spirituale, de quo vaticinatus Malachias est.* Docet id ipsum Chrysostomus: (4) ergo.

Quinto: externi Sacrificii oblatio nequaquam cohaeret cum hac Christi sententia Ioannis 14: *venit hora, et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate:* eo enim loci Christus ab euangelica lege remouet quidquid externum est et sensibile: ergo.

Sexto: Innititur hoc Dogma Coenae institutioni: at in Coena Dominum cum Apostolis sedisse, panem fregisse, discumbentibus distribuisse legimus, obtulisse vero Sacrificium non legimus: ergo.

Septimo: Eucharistia Sacramentum est: non igitur Sacrificium esse valet: repugnat siquidem, quod res eadem Sacramenti et Sacrificii rationem habeat, seu quod nobis exhibeatur, et Deo offeratur.

Octauo: hostia quae in Sacrificium offertur, occidi debet: at Christus in Eucharistia non occiditur: ergo.

Aduersus propositionem tertiam haec producant. Primum: Christus Eucharistiam instituens, ait: *hoc facite in meam commemorationem:* at ipse quando consecrauit, distribuit: ergo et Sacerdotes dum consecrant, debent Eucharistiam distribuere; proinde non debent priuatim celebrare.

Secundum: Paullus in 1. ad Corinth. 11. eos qui priuatim Missam celebrant, non participantibus aliis, inquit: *iam non Dominicam Coenam, sed suam manducare:* igitur priuata Missa non est Coena Dominica.

Tertium: a Veteribus Eucharistia idcirca Synaxis seu Communionis dicta est, quod secundum Christi institutionem non solum Presbyter, sed et reliqui fratres participes esse debeant Sacramenti: ergo.

Quartum: priuatas Missas priori Ecclesiae ignotas fuisse, quae

(2) In Dialogo cum Triphono. (3) Lib. 4. contr. Marc. (4) Hom. 11. contra Iudaeos.

in Dominicae Coenae celebratione semper Sacramenti dispensationem in usu habuit, illud probat, quod in vetustissimis quibusque Litu-rgiis testatissimum sit: ergo.

Quintum: Ecclesiastici Canones, videlicet x. Inter Apostolicos, II. Concilii Antiocheni, alius etiam Anacleto Papae falso tributus, et a Gelasio relatus, (5) praescribunt: omnes Missae adstantes Communionem percipere, et ab Ecclesiae limine arcent, qui non paruerint.

Sextum: Chrysostomus (6) frustra fieri dicit, quotidianum Sacrificium, si nemo sit qui communicet: Et Salesius vnam in die Missam, eamque secundum Romanae Ecclesiae institutionem commendat.

Septimum: Missam humanum institutum esse, non Christi mandatum, ordo, ceremoniaeque constitutae pro eius celebratione arguunt: nam Sacrificii ordinem primi ediderunt Iacobus et Marcus: quorum deinde Liturgia, si non apocrypha, dubia saltem est: deinde ceremonias ab Apostolis institutas fuisse, haud euinci valet: ergo.

Octauum: quum Christus in Coenaculo quodam communi, Apostoli vero in priuatis fidelium domibus Eucharistiam confecerint, ꝑeccur opus erit Templis, Altaribus, vasis sacris, horumque omnium consecratione? ꝑQuare vasis aureis, argenteis, vel ex alio conflatis metallo vtendum, et non potius lapideis, quum ad Christi sepulchrum in petra excisum repraesentandum instituta dicantur? ꝑQuis non insuper horreat ea verborum portenta in Canone expressa, nempe *hanc oblationem benedictam, ratam, rationabilem*, cet. aliaque similia? ꝑQuis demum ferat ceremonias reliquas, quarum aliae Iudaismum, vt manuum abluionem, aliae Ethnicismum redolent, vt pleno die cereos accendi mos; aliae superstitionem, vt tot ille cruce signationes, aliae ludricum theatri adparatum, quum histionem in Scena ludentem Pontificius Presbyter referat, tam varie gesticulans, nunc manibus et brachiis extensis, nunc iunctis, nunc complicatis digitis, nunc corpore curuato, saepe se ad Populum salutandum vertens, cet.? Profecto non erant haec Apostolorum tempore. Ita Lutherus, ac post illum Caluini et Lutherani omnes argumentantur.

Sed ad impudentissima haec omnia soluenda veniamus. Ad primum ergo primi ordinis dicimus: sententia ex Paulo adlata tantum pro-

(5) Cap. *Peracta*, de Consecrat. Dist. 2. (6) Hom. iii. in Epist. ad Eph.

bati, Crucis Sacrificium quantum ad pretii magnitudinem spectat ac cruentam per quam oblatum est, actionem, satis esse ad omnium hominum redemptionem; adeo vt non sit opus ad gratias promerendas Christum aliud offerre pretium, aut secundo in Cruce mori. Sed non euincitur ea Paulli sententia oblatum semel in Cruce Sacrificium satis esse ad adplicationem actualem redemptionis a Christo nobis promeritae.

Quam responsionem ex scopo quem sibi Paulus proposuerat, haurimus: nam probat eo loci Apostolus legales omnes victimas infirmas fuisse: nouumque ideo induci Sacerdotium oportuisse, cuius vnica hostia semel oblata omnium delicta auferret, cuiusmodi Christi Sacerdotium fuit. Ceterum vt ibidem subdit Paulus, non posse nos fructus vnicae illius hostiae semel oblatae participes esse, nisi illi Fidei plenitudine, spe firma, charitatis, et bonorum omnium prouocatione adhaeserimus, ita nullum possumus fructum ex ea percipere, nisi Christi sanguinem instrumentis ab eo constitutis, et quasi canalibus quibusdam ad nos deriuemus. Quae inter non infimum locum obtinet iacruentum Missae Sacrificium.

Secundum argumentum falsum supponere videmus; nempe eos qui Eucharistiam consecrant, Christi Sacerdotio succedere. Non habet certe Christus Sacerdotii sui aeterni successores; habet vero Ministros secundum illud Paulli I. ad Corinth. iv. *sic nos existimet homo vt Ministros Christi, et Dispensatores Mysteriorum Dei*. Ministros quidem, qui illius vices in terris agant, quorum manibus et ore se ipsum hostiam viuentem, summus et praecipuus Sacerdos offerat.

Tertii solutio est: conuenire Eucharistiae ea omnia, quae ad Sacrificii rationem spectant: nam et corpus sanguisque Christi per panis viniq; species sensibus subiacent, et in Eucharistia hostiae transmutatio reperitur; non quidem per mortem veram et realem, sed per mysticam: et denique in ea est legitima Sacrificii institutio ex verbis Christi *hoc facite*, cet.

Ad quartum dicendum: Iustum ibi finem, ob quem Eucharistia offertur, recensere; scilicet in memoria Dominicae Passionis, et in gratiarum actionem de innumeris Christi in nos beneficiis: non autem *Sacrificii* rationem considerare. Tertullianum deinde, vbi *Sacrificium* nominat, non exponere Malachiae testimonium per orationem, sed tantum vbi nominat *incensum*; quae quidem vox in Graeco et in Hebraeo textu a *Sacrificio* distinguitur. Postremo: Eucha-

ristiam a Patribus spirituale Sacrificium dici, quod hostiam contineat; quae sub panis et vini speciebus realiter quidem, sed spiritali modo existit.

Quintum argumentum plus probat, quam aduersarii velint: eo enim si valeat, euincitur Sacramentorum vsus, quum res quaedam sensibilis et externa sit, debere a christiana Religione exulare. Itaque dicendum: Christum laudatis verbis, nec omnem externum ritum, nec omne Sacrificium exterius ab Euangelio exclusisse, sed antiquas tantum ceremonias, et legalia sacrificia, de quibus a muliere Samaritana fuerat interrogatus.

Ad sextum respondemus: falsum esse, quod Christus in vltima Coena sacrificium non obrulerit: falsum quoque id in Euangelica historia non legi: legitur siquidem in verbis institutionis: *hoc est poculum, quod funditur*, quae praesentis temporis verba sunt, et ad calicem pretioso sanguine plenum referuntur: vnde fuit in Coena immolatio, et mystica sanguinis effusio. Quid tamen, si haec non legerentur? Argumentum inde negans duci tantum posset, ac proinde nullius ponderis.

Septimi illatio nulla prorsus est; siquidem haud repugnat, quod eadem res sit sub diuersa ratione et Sacramento, et Sacrificium: Sacramentum quidem prout institutum est tamquam signum efficax nostrae sanctificationis: Sacrificium vero, quatenus mystico ritu a nobis offertur omnium Domino. Etenim ipsis haereticis aduentibus idem Christi corpus vere a nobis comeditur in Eucharistia, et vere pro nobis fuit in Cruce immolatum.

Ad octauum dicendum: quod licet in Sacrificiis cruentis victimarum sanguis effunderetur; plura tamen fuere incurta Sacrificia, in quibus nulla fuit sanguinis effusio; ac talis fuit oblatio Melchisedech, cuius ordinem atque similitudinem nostra oblatio imitatur. Sed et respondere possumus: fundi quoque sanguinem in Eucharistiae Sacrificio *mystice*, dum calix separatim consecratur.

Ad primum deinde secundi ordinis reponimus: impleri a Sacerdotibus Christi mandatum, etiam dum Missas priuatas celebrant, quantum spectat ad Sacrificium et hostiae consecrationem, oblationem, et consumptionem. Itaque in illo Christi praecepto alia sunt quae pertinent ad substantiam rei, alia vero quae ad loci vel temporis circumstantias: priora sunt, quod Deo agantur gratiae, quod benedicantur et consecrentur oblata, cet.: posteriora, quod adsit Populus

ius communionemque petat, eique vna, vel vtraque species portigatur; quae omnia Rectorum Ecclesiae iudicio relicta sunt.

In secundo argumento quantum haeretici a germano sensu Pauli aberrant! Agit nempe eo loco Apostolus de communi fidelium conuiuio, quod tunc a pauperibus et diuitibus solemniter in Ecclesia celebrari solebat, quum ad Coenae nouissimae a Christo cum discipulis factae, et Eucharistiae institutioni praemissae, rememorationem, tum ad fouendam mutuum charitatem; quare *Agape*, seu charitatis epulum dicebatur, et ab Apostolo Dominica Coena vocatur, quod ad commemorandam Christi Coenam institutum esset.

Ad tertium eisdem verbis Concilii Tridentini respondemus: »opertaret quidem Sacrosancta Synodus, vt in singulis Missis fideles adstantes, non spiritali solum affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent, quo ad eos Sacrificii huius fructus vberior perueniret.« At, si ea hominum est cordia, et rerum diuinarum nausea, vt sanctissimum hoc Ecclesiae desiderium perpauci implere velint, plures immo vix in anno semel Ecclesiastico praecepto, et censurarum metu ad coelestem mensam adduci possint, cessandumne idcirco a quotidiani Sacrificii oblatione? An non erit ideo Eucharistia Sacrificium Deo gratissimum?

Quartum sic solutum erit: miramur vel maxime aduocari a Nouatoribus in suae causae praesidium veteres Liturgias, quibus nihil est locupletius atque efficacius ad confirmanda quae ipsi peruerse negant dogmata; scilicet sub panis vini symbolis adesse Christum; Missam veri nominis Sacrificium esse, non solum Laetiae et gratiarum actionis, sed et propitiationis atque impetrationis. Etsi enim in iis, siue orationes, quae in canone recitantur, siue Collectae plurali numero, et nomine multitudinis a Sacerdote ad Deum dirigantur; argumento tamen non est, nunquam olim celebratas fuisse Missas absque Populi communi: nam quum Missae omnes communes sint ac publicae, pronuntiantur et Liturgiae multitudinis nomine.

Ad quintum dicendum: nihil necesse esse memoratos Canones ad Graecae linguae vigorem exactos ex probatissimis Dionysii Exigui, aliorumque editionibus recitare; atque Canonum verbis prolatis Nouatores imperitiae aut malitiae reuincere, vt facile quidem possemus. Malumus vno verbo cum Ioanne Gerardo Vossio reponere: sententiam Canonum non esse, vt quisque, quoties adest, communicet, sed ne nondum praecta communiione discedat.

Sextum sic solvimus: Chrystomus verbis illis eorum negligentiam reprehendit, qui perrato communicabant; atque hyperbole quadam vitur talia profereus, ex Bellarmini iudicio. Profecto quum et ipse quotidianum offerret Sacrificium, quamvis nullus communionem perciperet, nisi bis aut semel in anno, optime nouerat huiusmodi Sacrificii oblationem non esse illicitam aut illegitimam: et quidem suam sententiam apertissime aliis in locis tradidit. Epistolam autem Salesio tributam reuera ab ipso non fuisse conscriptam, sunt qui iudicent; at si genuina illa est, accipiendam dicimus de alio die, quam de feria v. maioris Hebdomadae: vel etiam de Missa Conuen-
tuali. Postremo et hoc sapienter dictum a Cardinali Bona addimus: (7) verba scilicet illa *secundum formam Romanae Ecclesiae* ad ritum Missae, non ad consuetudinem, quae eo tempore obtinebat, esse referenda.

Ad septimum respondemus: quemcumque auctorem variae Liturgiae habeant, antiquissimas sane eas esse; vnde antiquissimum Sacrificii in Ecclesia vsum euincimus. Et quidem, licet Apostolorum successores diuino ministerio preces addiderint, et ritus ac ceremonias immutarint, haud sequitur non fuisse ab Ecclesiae incunabulis immaculatum Agnum Christum in altari immolatum, neque sacrum Mysterium et Sacrificium peractum in Mensa Domini; quum oppositum doceant Acta Apostolica, Paullinae Epistolae, omniumque Patrum consensus.

Octauum, vt diluatur, singula quo ordine proposita sunt, enodabimus: quod Christus in communi Coenaculo, Apostoli in priuaris domibus, Sancti Pontifices, Martyres, et Confessores, saeuientibus in Ecclesiam persecutionibus, in cryptis subterraneis, in carceribus, in nauis, in agro, in solitudine, Sacrificium hoc celebrant, argumento est, diuino praeepto nulli certo loco adligatam esse inruenti Sacrificii celebrationem, sed sola Ecclesiae Sanctione. Hanc ne vero adcusabant Nouatores, quam ex Apostolica Traditione et disciplina manasse compertum est? Nonne Altaris celebrando Sacrificio addicti meminit disertae Paullus 1. ad Corinth. 10? Nonne et his, quae cap. 11. idem Paullus habet *conuenientibus vobis in Ecclesiam*, cet. non fidelium coetum, sed sacram orationis domum designauit? Nonne plures Romae ab Apostolorum Principibus Deo dicatas fuisse Ecclesias vetustissimis documentis probatur?

Ysum

(7) Lib. II. rerum Liturgic. cap. 4.

Vsum praeterea vasorum aureorum argenteorumque ex primitia Ecclesiae disciplina descendere nouimus ex sinceris S. Laurentii Martyris Actis, aliisque locupletissimis documentis, quae post Cardinalem Bona, sapientissimus Pontifex Benedictus XIV. in suo de Sacrificio Missae Commentario producit. Et Calicem quidem a Christo Domino in nouissima Coena adhibitum, argenteum fuisse, et Hierosolymis sua adhuc aetate seruatum, seculo scilicet octauo, scribit Venerabilis Beda, confirmatque in Annalibus Baronius. Fuerit tamen ille vt plures opinantur, ex pretioso lapide; quid tum? Quum ad disciplinam hoc spectet, Ecclesiae potestati subest, et reformabile esse Ecclesiae historia tradit: enim sanctissimos Episcopos et Sacerdotes Calicibus quandoque vsos legimus vitreis, aut ligneis, aut stanneis.

Quae insuper aduersus Missae Canonem furens Lutherus effudit, et ex eo Pictetus potissimum scripsit, iamdudum fuerant a Sancto Thoma plenissime diluta in Summa Theologica, vbi totum Liturgiae Sacrae ordinem luculenter exponit, et haereticorum calumnias dispellit; omniaque addita ad digne Sacramentum hoc celebrandum et ad sumentium praeparationem, describit, vindicatque. Sed piget, puderque cetera deliria persequi, quandoquidem Argellica S. Thomae doctrina in occursum venit. Consulatur itaque S. Thomas. (8)

CAPVT XIII.

Quod de Extremae Vnctionis Sacramento agit, eiusque institutionem vindicat.

Extrema Vnctio verum propriumque nouae Legis Sacramentum est a Christo Domino institutum.

Ac probabilius quidem illud immediate instituit Christus priusquam Coelum conscenderet.

Partitur prima propositio in duas partes, quarum primam Scriptura docet. Legimus siquidem in catholica Iacobi Epistola cap. v: *infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesiae, et orent* » su-

(8) III. Part. quaest. LXXXIII. art. 4.

»super eum; et oratio Fidei saluabit infirmum, et adleuabit eum
 »Dominus: et si in peccatis sit, remittentur ei.« Quibus verbis exprimitur sane quidquid ad verum Sacramentum constituendum requiritur: scilicet exprimitur res sacra ac sensibus subiecta, cuiusmodi vinctio ac Presbyterorum oratio sunt; habetur deinde, aperta saltem consequutione inferenda, Dominica institutio: non enim Apostolus in Epistola ad omnes Ecclesias vbique dispersas conscripta praecepisset, vt Vnctionis huius ritus obseruaretur, nisi illum ab auctore Sacramentorum Christo accepisset. Demumque; et in illis verbis intelligi declarat Tridentinum: (1) Vnctionis res et effectus, nempe, »et oratio Fidei saluabit infirmum,« cet.: est igitur Extrema Vnctio verum propriumque Sacramentum.

Id ipsum docet perpetua Traditio. Scribit etenim Origenes: (2) »est adhuc septima, licet dura et laboriosa, per Poenitentiam remissio peccatorum, quum lauat peccator in lacrymis stratum suum, et fiunt ei lacrymae panes die ac nocte. . . . in quo impletur et illud, quod et Apostolus dicit: si quis autem infirmatur, vocet Presbyteros Ecclesiae, et imponant ei manus, vngentes eum oleo in nomine Domini; et si in peccatis fuerit, remittentur ei.« Chrysostomus haec habet: (3) »neque enim solum quum nos regenerant, sed postea etiam condonandorum nobis peccatorum facultatem obtinent.« (loquitur de Sacerdotibus) Infirmatur, inquit, inter vos aliquis? Accersat Presbyteros Ecclesiae, et orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini, et obsecratio Fidei saluum reddet laborantem, et eriget eum Dominus, et si in peccatis fuerit, remittentur ei.« Leguntur similia in aliis Patribus. Demum Innocentius Papa I. haec habet: (4) »non est dubium de fidelibus, quod in Beati Iacobi Epistola scriptum est, accipi vel intelligi debere, qui sancto oleo Chrismatis perungi possunt,« cet.

Traditionem confirmant Concilia. Haec enim (vt Canones Nicænos mittamus) legimus in altera Cabilonensi Synodo: (5) »secundum Beati Iacobi Apostoli documentum, cui etiam documenta Patrum consentiunt, infirmi oleo quod ab Episcopo benedicitur, a Presbyteris vngi debent. Sic enim ait: infirmatur quis in vobis? cet. »Non est itaque paruipendenda haec medicina, quae animae corporis-

(1) Sess. xiv. cap. 2.
 (2) Hom. ii. in Leuit.
 (3) Lib. iii. de Sacerd.

(4) In Epist. ad Decent. cap. 8.
 (5) Can. XLVIII.

risque medetur languoribus. Habent similia Concilium Aquigranense, Moguntinum, Regiaticense, Namnetense, Capitularia Caroli Magni, Capitula Heraldi Turonensis, Hincmari etiam Remensis, et Canones Isaaci Lingonensis.

Ex Generalibus autem Conciliis haec ducuntur: Constantiense decreuit, vt de haeresi suspecti, et ad Ecclesiam redeuntes, interrogarentur, num crederent, »quod Christianus contemnens susceptionem Sacramentorum Confirmationis vel Extremae Vnctionis, peccet mortaliter.« Et Florentinum, seu potius Eugenius IV. inter Sacramenta *Extremam Vnctionem* recenset, eiusque formam, materiam, et effectus declarat. Postremo: Synodus Tridentina haec protulit: (6) »instituta est autem sacra haec Vnctio infirmorum tamquam vere et proprie Sacramentum noui Testamenti.« Et: (7) »si quis dixerit Extremam Vnctionem non esse vere et proprie Sacramentum a Christo Domino institutum, et a Beato Iacobo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.«

Accedit duplex congruentiae ratio. Primam suppeditat S. Thomas scribens: (8) »effectus intentus in administratione Sacramentorum est curatio morbi peccati. . . . et ideo quum ad hunc effectum pertingat Extrema Vnctio, vt ex verbis Iacobi pater, nec ordinetur ad aliud Sacramentum quasi ei adnexum; constat quod Extrema Vnctio non est sacramentale, sed Sacramentum.« Alteram proponit Catechismus Romanus; (9) et est huiusmodi: decuit summam Dei bonitatem, vt homini pro quocumque huius vitae statu prouideret de remediis, quibus vitae spiritualis exordium, progressum, et terminum, qui est vita aeterna, consequeretur: ergo sicut vt primo ad vitam spiritualem nasceretur instituit Baptisma; vt roboraretur in Fide Confirmationem; vt in ea nutritur Eucharistiam; vt a morbo sanaretur Poenitentiam; ita vt ab hac vita mortali ad aeternam et immortalem feliciter transiret, et contra pericula quae hominem in extremo constitutum puncto circumstant, communiret, decuit vt ei per Extremam Vnctionem auxilla pararet.

Secunda propositionis pars habet probationes: demonstratum fuit, vbi de Sacramentis generatim loquuti sumus, Christum Dominum esse Sacramentorum omnium nouae Legis institutorem: et quo-

(6) Sess. xiv. cap. 1.
 (7) Canone 1.

(8) In Supp. III. Part. q. 29. art. 1.
 (9) De Extrem. Vnct. n. 1.

quoque demonstratum nuper est, Extremam Vnctionem esse nouae Legis Sacramentum: igitur illius etiam institutor et auctor est Christus Dominus. Deinde conuenit Extremae Vnctioni uirtus productiua gratiae: sed eam non habet ab Ecclesia, quum solus Deus efficeat ut sensibile elementum producat effectum omnino spirituales: ergo illam habet a Christo Domino ut auctore. Postremo ita definitum fuisse a Tridentina Synodo supra tradidimus.

Alteram propositionem probabiliorē opposita haec commonstrant argumenta. Primum: Concilium Tridentinum de Extrema Vnctione agens, nil aliud Iacobo tribuit, quam illius promulgationem, ut ex laudatis uerbis constat: censuisse ergo Sacra Synodus uideatur, quod Christus ipse, non Iacobus, Extremam Vnctionem instituerit *immediate*.

Secundum: nomine Institutoris ille uenit, qui primus *auctor* est: certissimum est factam Ecclesiae potestatem immutandi quicquid pertinet ad ritus et ceremonias, sed non quod ad essentiam, uel numerum Sacramentorum spectat. Atque hac ratione utuntur Theologi complures, ut probent, saltem post Concilium Tridentinum non posse salua Fide negari, quod Christus *immediate* Sacramenta omnia instituerit. Quod tamen alii Theologi repugnant, quibus subscripsimus adicientes *Probabilius*: non enim ad Fidem expectate tenemus.

Ex his autem sequitur pars altera propositionis: quum enim Iacobus non fuerit huius Sacramenti institutor, sed promulgator; necessum est, ut institutum a Domino dicatur adhuc in terris conuersante, ac priusquam in Coelum conscenderet. Quonam uero praecise tempore? Nil certi. Probabilius sane simul ac instituta poenitentia fuerat: ex Tridentino siquidem, atque ex Patribus nonnullis Extrema Vnctio quoddam Sacramenti Poenitentiae complementum est, ac post Poenitentiam numeranda.

SCHOLION.

Praetermissimus agentes de ueritate Sacramenti Extremae Vnctionis locum Marci, scilicet uersum 13. capitis 6, ubi dicitur: "et ungebant oleo multos aegros, et sanabant," quoniam Viri doctissimi Bellarminus, Estius, Siluius, alique negant, pertractari ibi de Vnctione infirmorum sacramentali: unde decretorium ex uerbis illis argumentum non ualet duci. Nobis tamen arridet uerissimiliorque adparet aliorum sententia, qui et ibi mentionem sacramentalis infirmorum Vnctionis fieri tenent. Quae etiam uidetur esse S. Thomae

mae

mae mens, ubi scribit: (10) "tamen etiam de olei Vnctione fit mentio in Euangelio Marci vi. ubi dicitur, quod Apostoli oleo ungebant infirmos."

CAPVT XIV.

Haereticorum errata primo profert: Theologorum posthac contradicentium opiniones. Argumenta dispellit.

Haud recensebimus hic inter haereticos qui huic Sacramento bellum indixere, Waldenses, Wiclefitas, et Husitas: non enim desunt Viri docti, qui constantissime adfirmant, ab his omnibus septem omnino recepta fuisse Sacramenta; eosque proinde huiusmodi erroris non posse reuinci. Legendus prae aliis Iueninus (1) data opera id pertractans. Primus itaque eorum, qui certissime negant et Extremam Vnctionem Sacramentum ueri nominis esse, et Christum auctorem habuisse, Lutherus habetur. (2) Similia tenuere Caluinus, (3) Chamierius, Dallaeus apud Sambouium, (4) atque ut uerbo dicam, omnes posteriores haeretici. Qui omnes Vnctionem hanc ad uirtutem miraculorum referentes, perperam post curationum donum eam continuatam fuisse dicunt, ac nunquam ueri Sacramenti honore ac dignitate fuisse potitam, quocumque tandem iure olim obtinuerit.

Catholicorum nonnulli Extremae huius Vnctionis institutionem Apostolis adscribere; quin tamen haereticis propterea consenserint: nam et uerum nouae legis Sacramentum eam agnouere, et ab Apostolis institutam non propria, sed commissi sibi a Domino potestate dixere. Haec sane fuit mens et sententia Hugonis Victorini, Lombardi, Alexandri Alensis, Bonauenturae Doctoris Seraphici. Alii insuper immediate a Christo hoc Sacramentum institutum docent; non tantum qui post Synodum Tridentinam uixere, sed et multi qui hanc praecesserunt: nec inter eos tamen conuenit, quo praecise tempore peracta eiusmodi institutio fuerit: an scilicet cum Christus Marci vi. Apostolis potestatem fecit, eos quos uncturi erant, sanandi: an post Resurrectionem, instituto iam Poenitentiae Sacramento. Iraque expendenda sunt atque soluenda haereticorum aduersus nostra

Tom. IIII.

Rrr

Dog

(10) In iv. Dist. 23. q. 1. art. 1. q. 3.	(2) In lib. de Capt. Babyl.
(1) Dissert. vi. de Extr. Vnct. q. 2.	(3) Lib. iv. Instit. cap. 19.
cap. 1.	(4) Disp. 1. art. 2.

Dognata cauillula: quandoquidem catholicorum Theologorum opinandi diuersa ratio ex dictis enodata est, et ex dicendis facillime diluatur.

Opponunt ergo haeretici primo: duo tantum Scripturae testimonia pro Extremae Vnctionis Sacramento statuendo a Theologis Pontificiis adferuntur; nempe illud Iacobi cap. v. Epistolae suae: *infirmatur quis in uobis, cer. et aliud Marci cap. vi: ungebat oleo, cer.*: atqui utrumque ab ipsis Pontificiis tamquam alienum reicitur; quod scilicet extat apud Iacobum a Caietano; quod occurrit in Marco a Bellarmino, aliisque: ergo.

Secundo: certe nullius roboris est momentum petium ex Libro perperam in Scripturarum Canonem intruso: at eiusmodi est Iacobae Epistola: ergo.

Tertio: quisquis illius Epistolae auctor sit, nihil ex ea Catholici conficere poterunt: in ea siquidem arrogat sibi instituendi Sacramenti potestatem, quae ad solum Christum pertinebat: igitur vel haec Vnctio Sacramentum non est; aut Epistolae auctor institutoris et auctoris potestatem usurpat.

Quarto: infirmorum Vnctio, de qua Iacobus, institura erat, non ad gratiam sanctificantem producendam, sed vnam tantum corporis sanitatem, vt ex ipsis Iacobi verbis rite perpensis euincitur: in his enim primo loco beneficium corporeum exprimitur, nempe corporis sanitas; et licet post corporis sanitatem effectum spiritualem recenseat, haud sequitur, agere illum de Vnctione sacramentali: enimvero solebat ita saepissime Christus sanare aegros, a morbo prius corporis eos sanans, tum a morbo animi, vt monstrant loquutiones illae in Euangelis frequentes: *Fides tua te saluum fecit: Confide filii, remittuntur tibi peccata tua*, aliaeque his adfines: ergo.

Quinto: nec Dionysius in Ecclesiastica Hierarchia, nec Clemens Romanus in libro Constitutionum Apostolicarum, Extremae Vnctionis meminere; licet priorum christianorum Myseria, mores, regimen explicent: non ergo in vsu fuit infirmorum Vnctio prioribus Ecclesiae seculis.

Sexto: nullus e Scripturis sex priorum seculorum mentionem fecere Vnctionis, qua delibuti fuerint fideles in extremis angustiis constituti: alium siquidem de ea silentium apud Nazianzenum, licet adcurate describat (5) vltimos sororis suae Gorgoniae dies: de

(5) Orat. xv.

ea pariter silent Gregorius Nyssenus, Hieronymus, Augustinus, et si primus Macrinae sororis obitum, secundum Nepotiani, aliorumque, tertiusque Monicae Matris recenseant: ergo. Quin immo Epiphanius (6) et Augustinus, (7) infirmorum Vnctionem inter Heracleonitarum deliramenta connumerant.

Septimo: constans non fuit Traditio, quod Extrema Vnctio sit nouae-legis Sacramentum: nam docuere nonnulli, eum ritum non a Christo, sed ab Apostolis fuisse institutum: dubium quoque inter Scholasticos est circa illius materiam, partes inungendas ac effectum: at quodlibet Sacramentum ipsimet Christo suam debere institutionem, certam etiam materiam, effectusque habere definitum est: ergo. Accedit: et erga tempus quo hoc Sacramentum institutum est, non conuenire ipsos Catholicos.

Sed responderet ad singula. Ad primum quidem dicendum, non esse eandem de utroque testimonio rationem, quod enim apud Marcum cap. 6. de Vnctione extrema fiat mentio, non est adeo perspicuum ac receptum, vt nequeat salua Fide negari; quum nullum ibi vestigium remissionis peccatorum, et sacramentalis gratiae adpareat euidenter, quod in Iacobi loco expressum est. Hinc potuit Bellarminus de Marci loco sic sentire, ponere et alii: ast non ita de Iacobi verbis fas eo opinari, quae omnes, vno Caietano excepto, de Sacramento acceperunt. Quid ergo? Quid Caietanum nos hac super re adcusare audemus? Non nisi ab Ambrosio Catharino edocti, qui haec in Caietanum, hominem scilicet sui sodaliti, protulit: (8) »haec autem vt certe inepte (quid enim est quod ait, Vnctione Extremae Vnctionis? Quae est vnctio vnctionis?) Ita et falso dicta sunt.«

Secundum sic facile soluitur: non habuit certe Iacobi Epistola statim ab initio nascentis Ecclesiae exploratissimam vbique auctoritatem; sed hanc vt Hieronymus inquit, (9) paulatim obtinuit: vt et quibusdam aliis Canonicis Libris contigit: nemo tamen nisi insanus omnino ac perditus potest modo de illius auctoritate dubitare, praesertim ex Concilii Tridentini Decreto.

In tertio soluendo transmittimus priorem propositionem, et alteram vt falsissimam negamus: non enim ex Iacobi verbis colligitur illum instituisse Sacramentum istud, sed tantum promulgasse, vt loquitur Tridentinum: ita siquidem cetera, quae in eadem Epistola

Rrr 2 la:

(6) Haer. xxxvi.

(7) Haer. xvi.

(8) In Adnot. in Comment. Caiet.

(9) De Script. Ecclesiast.

Iacobus commendat; scilicet oratio, eleemosyna, cetera, non hominis inuenta, sed Domini documenta sunt.

Quarti responsio est: falsissimum esse, quod Iacobus loquatur de Vnctione, quae ex miraculorum dono corporis sanitatem restitueret: nam si haec illius mens fuisset, non aegrotis, sed aliis quibusque miseris hominibus, claudis nempe, caecis, ceteris, iussisset adplicari oleum: siquidem miraculosa curatio ad omnes extenditur defectus. Nec praecepisset ad miraculum operandum Presbyteros aduocari gratia enim curationum, nec solis Presbyteris, nec omnibus confertur; quae insuper gratia non ordinatur ad remissionem peccatorum, quemadmodum Vnctio a Iacobo commendata. Legatur Estius. (10)

Ad quintum respondemus: complures PP. Sacramenti huius mentionem fecisse, vt praecedenti capite innuebamus. Quin et meminisse PP. in argumento laudatos gloriamur, vel saltem nihil ex eorum dictis contra stabilitum Dogma concludi. Dionysius enim, seu quisquis auctor ille sit, non de singulis Sacramentis, sed de officis hierarchicis loquitur. Auctor autem Constitutionum Apostolicarum Olei mentionem facit. (11)

Sextum nil probat: silentium enim Patrum quorundam haud arguit nullum Extremae Vnctionis vsus illis seculis fuisse, quum ex aliorum testimonio constet collatam tunc temporis Extremam Vnctionem infirmis fuisse. Demonstratum quippe est, Origenem, Chrysostomum, aliosque Patres, sic esse testatos. Ad Epiphanium et Augustinum quod spectat, loquuntur illi sane de praestigiosa, nescio qua, Heracleonitarum inunctione sub Marci cuiusdam praestigatoris cantinela celebrata; magica quidem ac barbara: nequam vero de infirmorum Vnctione iuxta Iacobi documentum Ecclesiaeque praxim exequuta, quam alibi commendant.

Ad septimum reponimus: conuenire catholicos omnes Theologos in his omnibus; scilicet, Vnctionem Extremam esse verum propriumque nouae legis Sacramentum; materiam ex qua constat esse Oleum; formam vero diuinae virtutis inuocationem: illius Ministros esse Sacerdotes: eamque *ex opere operato* peccata delere. An autem mediate tantum instituta fuerit a Christo, an consecratio Olei sit de Sacramenti necessitate, an sanitas corpora per eam confertur *ex opere operato*, quaestiones sunt, quas salua Fide catholica, Ecclesia Theologis permisit.

(10) In IV. Dist. 23. §. 6. (11) Lib. VIII. cap. 29.

CA-

CAPVT XV.

Essentiales Sacramenti Extremae Vnctionis partes designat.

Oleum ex oliuis expressum et ab Episcopo consecratum huius Sacramenti materia est.

Potest tamen Ecclesia Presbyteris indulgere vt Oleum consecrent.

Est praeterea Olei adplicatio, siue Vnctio; quam, vna licet tantum sit, ad Sacramenti substantiam sufficere opinamur.

Peragi tandem eiusmodi Olei inunctio debet aliqua verborum formula, ac congruentius quidem deprecatia.

Prior propositio tria continet; scilicet materiam Extremae Vnctionis, quam vocant remotam, esse Oleum, non alium aliquem liquorem, ac Oleum quidem ex oliuis expressum; demumque ab Episcopo consecratum. Et primum quidem probatur ex Scriptura, quae conceptis terminis meminit Olei, dum de Extrema Vnctione agit: dicit siquidem *ungentes eum oleo*, ceter. Ex Traditione quoque, vt patet ex Origene, Innocentio I., Gregorio Magno, ceterisque Patribus in superioribus capitibus pro adserenda huius Sacramenti veritate, laudatis.

Praeterea suaderet ex Concilium definitionibus; nam in Florentino legitur: (1) » cuius materia est Oleum oliuae per Episcopum benedictum: « atque in Tridentino: (2) » quibus verbis, id est Iacobi, ex Apostolica Traditione per manus accepta, intellexit Ecclesia materiam esse Oleum ab Episcopo benedictum. «

Accedit congruentiae ratio ex Olei effectibus petita: » aptissime, inquit Carechismus Romanus, (3) haec materia illud significat, » quod vi Sacramenti interius in anima efficitur: nam vt Oleum ad » mitigandos corporis dolores magnopere proficit, ita Sacramenti vir-

(1) In Instruct. Arm. (2) Sess. XIV. cap. 1. (3) Part. 2. cap. 6. n. 5.

» TUS

»tus animae tristitiam ac dolorem minuit.« Atque in Oleo significari quoque fomentum spei et cordis adiuuamentum S. Thomas animaduertit. (4)

Quod vero Oleum hoc infirmorum ex oliuarum baccis educi debeat, ex eo constat, quod eductum aliunde improprie dicitur oleum ac cum addito, nempe oleum *nucum*, cer. Constat praeterea ex eo, quod Eugenius IV. expressae Oleum oliuae commemorat: quod Ecclesia infirmos inungens, numquam aliud oleum adhibuerit. Constat denique ex eo, quod Oleum hocce oliuarum aptius sit praeter ceteris liquoribus, eo nomine nonnumquam adpellatis, ad exprimendos Extremae Vnctionis effectus, vt ratiocinatur S. Thomas. (5)

Debent insuper Oleum infirmorum inunctioni destinatum ab Episcopo consecrari ex eo probatur, quod sic ferant Ecclesiasticae Leges, quas nemo sine crimine extra absolutae necessitatis casum, temerare aut infringere potest. Haec enim habet Innocentius I. (6) »quo (Oleo) ab Episcopo confecto non solum Sacerdotibus, sed omnibus vti christianis licet in sua aut suorum necessitate inungendo.« Mentionem quoque eiusmodi consecrationis faciunt alterum Concilium Cabilonense, (7) Hincmarus Remensis, (8) ac tandem, vt nuper inuimus, Eugenius IV. ac Tridentini Patres.

Verum dum ita circa Extremae Vnctionis materiam loquimur, de licita illius administratione verba facimus; nullam siquidem consecrationem Olei, siue ab Episcopo, siue a Presbytero peractam, necessariam vt Sacramentum valeat, agnoscimus: non enim quidquam in Scriptura aut in Traditione pro huiusmodi adstruenda necessitate reperimus. Sed neque illam necessariam ex eo intelligimus, quod Vnctio infirmorum in nomine Domini fieri debeat, quodue Ecclesia Waldenses damnauerit eam consecrationem reiicientes, quod tandem Eugenius IV. ac Patres Tridentini doceant, consecratum Oleum esse Vnctionis Extremae materiam; quum e contrario de Baptismo agentes, aquam naturalem materiam illius esse dicant, ommissa benedictione qua consecrari solet. Etenim per illa Iacobi verba, *in nomine Domini*, non significatur benedictio, sed quod Minister vice Christi fungatur, illiusque auctoritate agat. Waldenses deinde merito proscripti fuere, quod impium sit Ecclesiae ritus superstitutionis in-

(4) Quaest. xxix. Supp. art. 4.

(5) Vbi supra.

(6) In Epist. ad Decent.

(7) Canon xliii.

(8) In Capitulis.

insimulare aut contemnere, vti illi insimulabant ac contemnebant. Eugenius demum IV. et Tridentini Patres, ideo benedictionis Olei, non vero aquae meminere, quod litem Scholasticorum dirimere noluerint. Sat fuit. Eugenio Armenos docere Latinorum ritus: hunc sibi Tridentina Synodus scopum praefixit; damnare nempe Haereticorum dogmata, non autem placita, quae salua fide Scholastici defendunt.

Secunda propositio ex dictis probatur: Olei enim benedictio haud necessaria est vt Sacramentum Extremae Vnctionis valeat: eiusmodi insuper consecratio non est necessaria iure diuino: ergo quod Ecclesia voluit vt ab Episcopis fieret, potest dispensare vt a Presbyteris celebretur. Et quidem Ecclesiae praxis id factum commonstrat, maxime pro Ecclesia Orientali: in hac enim nusquam prohibitum fuisse, ne Presbyteri simplices Oleum infirmorum consecrent; immo a mille et amplius annis eo frui priuilegio, testantur Graecorum Eucharologium, (9) et Arcudius. (10) Ast pro Occidentali Ecclesia nulum extare exemplum, quo probetur Sacerdotes aliquando Oleum consecrasse vitro fatemur: quin et fatemur contrarium vetare usurpatam a seculis prioribus consuetudinem, in qua nec ipsi etiam Episcopi in suis Dioecesibus dispensare valent; sed valer tamen vnus Romanus Pontifex.

Propositio tertia duas quoque partes complectitur. Ac prior quidem sic breuiter demonstratur: imperauit Iacobus Vnctionem dicens, *ungentes eum Oleo*; consistit deinde Extrema Vnctio in solo vsu, quum Sacramentum transiens sit: est igitur Olei applicatio seu Vnctio illius proxima, vt loquuntur, materia.

Posteriorem vero partem haec probant. Primum: Iacobus non praescripsit pro Sacramenti valore Vnctiones plures, sed vnam tantum, nam inquit, *ungentes eum Oleo*: ergo.

Secundum: se habet hoc Sacramentum respectu Vnctionis sicut Baptisma respectu ablutionis; igitur quemadmodum Minister valide baptizat, facitque satis praeepto Christi, licet Catechumenum semel tantum abluat, ita valet Extrema Vnctio, fitque satis Christi mandato, licet Minister vnica infirmo Vnctionem exhibuerit.

Tertium: non esse Vnctiones multiplices ad Sacramenti substantiam necessarias euincit disciplina, quae et olim obtinuit et modo obtinet apud Graecos: il enim non inungunt singula sensuum organa,

(9) In Officio Sancti Olei. (10) Lib. xv. de Extr. Vnct. cap. 2.

constans licet non fuerit haec illorum praxis. Euiñcit etiam Ecclesiae Latinae varia consuetudo: non enim ad vsque seculum vi. Vnctionem quinque sensuum seruasse Gregorius Magnus scribit. (11) Cui deinde Vnctioni aliarum etiam partium, nimirum colli, pectoris, scapularum, antiquus Codex Abbatis Rotaldi adiunxit, et Eugenius Papa IV. renes quoque inungi imperauit.

Et quarta demum propositio in duas distributa est partes, quarum prima ad Fidem spectat, quum Concilia Florentinum, et Tridentinum formam quamdam designent, nempe: » per istam sanctam » vnctionem, et suam plissimam misericordiam indulgeat tibi Deus » quidquid deliquisti per visum, auditum, olfactum, gustum, et » odoratum, « cet. Deinde: in Canonica ipsa Iacobi Epistola, illis verbis et oratio fidei saluabit infirmum inuinit eadem ipsa forma, vt docet Synodus Tridentina. Insuper Patres vniuersi, quorum plerosque praecedentibus laudauimus capitibus, non Vnctionem tantummodo aegrorantium, verum et orationem inungentium Presbyterorum commendant.

Praeterea Graecorum Euchologia, et Latinorum Pontificales libri quamplurimi, ritum perantiquum vngendi aegrotos semper cum certa precum verborumque pronuntiatione describunt. Postremo: id ipsum comprobat Ecclesiae vniuersalis vsus: quae vbiq; locorum Sacramentum istud rebus verbisque ministrat.

Quod autem haec formula verborum congruentius per modum deprecatium proferatur, vt secundo loco firmatumus, sic suadet primo ex Iacobi verbis *infirmatur quis in vobis*, cet.: in illis enim, et Vnctio, et Oratio exprimitur; quorum vnum materiae, alterum formae rationem habet: vnde Tridentinum Concilium inquit: (12) » quibus verbis, vt ex Apostolica Traditione per manus accepta Ecclesia didicit, docet, materiam, formam, proprium Ministrum, « cet. Secundo ex eo, suadet, quod eandem deprecatiam formam probant eadem Synodus Tridentina, Eugenius IV. Catechismus Romanus; (13) quod eandem exhibeant peruetustus liber Pontificalis Laudinensis Ecclesiae, Sacerdotale Romanum, hodierna Ritualia, Graecorumque Euchologia omnia.

Tertio insuper ex congruentiae rationibus; nam aegroti Vnctionem Extremam suscipientes, sensibus destituti sunt, ac interdum morbi acerbitate correpti, nequeunt exercere actus illos virtutum, qui

(11) In Sacram. (12) Sess. xiv. cap. 1. (13) Part. 2. cap. 6.

qui ad vberiore Sacramentorum fructum percipiendum fieri et repeti solent; deinde aegrotantium plurimi, ex hac mortali vita ad aeternam transmisuri sunt: proptereaque Deo, ad cuius tribunal sisti debent, precibus commendantur. Tradit has aliasque rationes Sanctus Thomas. (14)

CAPVT XVI.

Erroribus atque opinionibus memoratis, argumenta soluit.

Tametsi Lutherus Extremam Vnctionem esse nouae verum propriumque Sacramentum negarit, adseruit tamen esse Sacramentum late sumtum, seu signum inefficax alicuius rei sacrae. Atque ad eiusmodi Sacramentum late sumtum, vel in illa lata significatione acceptum, Oleum neuiquam requiri docuit. (1) Caluinus autem ab Oleo, quo Iacobus infirmos inungendos dicit, Episcopi consecrationem reicit, eamque suis diceris lacescit. (2) Caluino praeciuerant Waldenses, quamlibet consecrationem, siue ab Episcopis, siue a Presbyteris fieret, reicientes, vt Philodorsius testatur. Et erga verborum formulam homines haeretici errarunt, quippe qui inter ceteras ludificationes ineptiasque quibus hoc Sacramentum oppugnarunt, vna haec sit, quod de adhibita verborum forma nullum in Historia euangelica vestigium habeatur.

Catholici interea omnes consentiunt, Oleum, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum, esse huiusce Sacramenti materiam: itidem consentiunt Catholici, Episcopalem Olei benedictionem ac consecrationem necessariam ex Ecclesiae institutione et praeepto esse: discrepantque erga Sacramenti necessitatem, vt et circa dispensationem in eiusmodi benedictione a Presbyteris faciendam. Et quid vero de verborum forma? Dissident et in re ista plurimum Theologi catholici.

Nunc quod instat agamus, congeriemque argumentorum stabilitas theses oppugnantium producamus et soluamus. Primum argumentum est: quum Extremae Vnctionis Sacramentum immediate ad incorruptionem ordinetur, haud videtur conueniens illius materiam esse Oleum ex oliuis expressum, sed potius balsamum: ergo.

Secundum: oliuae Oleum non certe inuenitur in omnibus Proinciis: non ergo valet commune remedium esse, vnde nec infirmorum vnctionis materies.

Tom. IIII.

Sss

rum

(14) Q. xxix. Supp. art. 4. (1) In lib. de Capt. Bab. (2) Lib. iv. Inst. cap. 29.